

Сидоренко В. А.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри банківської справи Київського національного торговельно–економічного університету; Україна;
e-mail: v_a_sydorenko@mail.ru*

Гордієнко Т. М.

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи Київського національного торговельно–економічного університету; Україна;
e-mail: tgordiienko@gmail.com*

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІЗИНГОВОЇ КОМПАНІЇ

Анотація: У статті розглянуто існуючі методичні підходи до оцінки діяльності лізингових компаній. Запропоновано проводити оцінку ефективності діяльності лізингових компаній на основі системи збалансованих показників та викладено її авторську інтерпретацію. Визначено показники для оцінки ефекту від впровадження системи збалансованих показників у лізингових компаніях.

Ключові слова: інтегральний показник успішності, лізингова компанія, оцінка ефективності діяльності, система збалансованих показників, рейтингова оцінка.

Формул: 2; рис.: 1; табл.:1; бібл.: 14.

Sydorenko V. A.

*PhD in Economics, Associate professor, Associate professor of Banking department in Kyiv National University of Trade and Economics; Ukraine
e-mail: v_a_sydorenko@mail.ru*

Gordiieko T. M.

*PhD in Economics, Associate professor of Banking department in Kyiv National University of Trade and Economics; Ukraine
e-mail: tgordiienko@gmail.com*

PERFORMANCE ASSESSMENT OF LEASING COMPANIES

Abstract. The article involves discovering current approaches to the performance assessment of leasing companies. Three basic approaches to the assessment of leasing companies – internal, evaluation of investment attractiveness and rating were investigated. The authors proposed to evaluate the effectiveness of leasing company activity on the basis of a balanced scorecard and provided its interpretation. The indicators to measure the effect of balanced scorecard implementation in leasing companies were identified. The approach of integrated assessment of the success of implementing and maintaining of a balanced scorecard using the desirability function was proposed. Developed methodical recommendations for performance assessment of leasing companies are aimed at improving the quality and reliability of analytical procedures, which in turn will contribute to make adequate management decisions regarding the disposition of resources, strengthening of the financial condition and intensification of leasing activity.

Keywords: balanced scorecard, integral indicator of success, leasing company, performance assessment, rating estimation.

JEL classification: C52, D21, G21, G32, M41

Formulas: 2; fig.: 1; tabl.:1; bibl.:15

Сидоренко В. А.

*к.э.н., доцент, доцент кафедры банковского дела Киевского национального торгово–экономического университета; Украина;
e-mail: v_a_sydorenko@mail.ru*

Гордиенко Т. Н.

*к.э.н., доцент кафедры банковского дела Киевского национального торгово–экономического университета; Украина;
e-mail: tgordiienko@gmail.com*

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЗИНГОВОЙ КОМПАНИИ

Аннотация. В статье рассмотрены существующие подходы к оценке деятельности лизинговых компаний. Предложено оценку эффективности деятельности лизинговых компаний проводить на основе системы сбалансированных показателей и изложено ее авторскую интерпретацию. Определены показатели для оценки эффекта внедрения системы сбалансированных показателей.

Ключевые слова: интегральный показатель успешности, лизинговая компания, оценка эффективности деятельности, система сбалансированных показателей, рейтинговая оценка.

Формул: 2; рис.: 1.; табл.: 1; библиограф.: 14.

Вступ. В умовах катастрофічно загрозованої динаміки середнього рівня зносу основних фондів вітчизняних підприємств, який у 2014 році досяг 83,5% [1], при максимальному значенні по транспортній галузі складському господарстві, поштової та кур'єрській діяльності – 97,9% [2], виникає об'єктивна необхідність розвитку інструментів кредитного інвестування серед яких провідне місце належить лізингу.

З моменту свого створення ринок лізингових послуг Україні демонстрував стрімкі темпи розвитку [3]. Проте світова фінансова криза 2008–2009 рр., а також суспільно–політичні конфлікти 2014 року, які стали причиною дестабілізації фінансового сектору, обумовили зменшення джерел фінансування, масові неплатежі за лізинговими угодами, передчасне повернення лізингоотримувачами предметів лізингу без можливості їх подальшої реалізації. Це призвело до погіршення показників ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості лізингових компаній і суттєвого скорочення масштабів лізингової діяльності.

Прийняття рішень щодо розвитку лізингових компаній неможливе без якісного аналітичного підґрунтя. Вищезазначене обумовлює необхідність вдосконалення методики аналізу діяльності лізингових компаній в контексті виміру її ефективності та виявлення потенціалу для її підвищення, а також оцінки їх привабливості для інвесторів та клієнтів.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Варто відзначити, що практика оцінки діяльності лізингових компаній значно випереджає наукову теорію. В економічній літературі висвітлюється підходи до оцінки окремих аспектів діяльності лізингових компаній, так зокрема, показники дохідності лізингових операцій викладені у роботах Ю. М. Кіркорова [4] та В. В. Ковальова [5], В. Д. Газман досліджує показники оцінки ділової активності організацій у сфері фінансового лізингу [6], Є. Б. Долінська розглядає показники ризикованості лізингових угод [7]. Розглянуті методики аналізу діяльності лізингових компаній мають однобічний характер і не дозволяють комплексно оцінити її результативність. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки методики комплексної оцінки діяльності лізингової компанії.

Метою дослідження є обґрунтування методичного підходу до оцінки ефективності діяльності лізингової компанії на основі системи збалансованих показників, що дозволить аналізувати показники фінансово–господарської діяльності у їх взаємозв'язку з урахуванням факторів впливу на їх величину.

Для досягнення поставленої мети було проведено порівняльний аналіз та систематизацію існуючих методичних підходів до оцінки діяльності лізингових компаній, розроблено методику комплексної оцінки ефективності їх діяльності на основі системи збалансованих показників, а також запропоновано інтегральну оцінку успішності впровадження та використання системи збалансованих показників з використанням шкали бажаності Харрінгтона.

Результати дослідження. У практиці лізингових компаній, їх об'єднань, контрагентів та рейтингових агентств використовується ряд методик оцінки економічної ефективності лізингової діяльності. Методи відрізняються вихідними даними, складністю розрахунків, кінцевими показниками тощо. В процесі дослідження було виявлено три основні підходи до комплексної оцінки діяльності лізингової компанії

Перший підхід – внутрішньоуправлінський, передбачає проведення керівництвом компанії аналізу звітів центрів відповідальності про виконану роботу. Для кожного центру відповідальності розробляється комплекс показників, які повинні охарактеризувати роботу

кожного відділу. За результатами аналізу приймаються рішення щодо стимулювання працівників. Наприклад, співробітниками відділу продажів, щодня формується інформація щодо клієнта (найменування, контактні дані, сфера діяльності); специфікації предмету лізингу, його вартості; величини авансу; можливості подальших переговорів. Відділом реклами подається щомісячний звіт, в якому містяться дані про заходи, в яких братиме участь лізингова компанія: місце, дата і час проведення, сума витрат на проведення, значення (вигоди) для компанії тощо.

Аналізуючи звіти центрів відповідальності, керівництво отримує інформацію про зайнятість персоналу компанії, стійкість клієнтської бази й потенційних клієнтів, грошові потоки, ефективність збуту лізингових продуктів та інші результати діяльності. На підставі цього робляться висновки про внесок кожного центру відповідальності у загальний прибуток компанії, а також прогнозується робота компанії на перспективу, зокрема складаються бюджети продажів і плани впровадження нових лізингових послуг.

Другий підхід до оцінки діяльності компанії використовується виробниками, інвесторами або клієнтами в межах процедур фінансового Due Diligence для формування першого враження про потенційного комерційного партнера, об'єкт інвестування або лізингодавця. Оцінка лізингових компаній інвесторами, як правило, відбувається за обсягом лізингового портфеля, кількістю лізингових угод, сумою щомісячних лізингових платежів, а також по рентабельності власного і позикового капіталу [8]. До переліку показників, за якими аналізується ефективність діяльності лізингової компанії з боку кредитора, входять: рівень (достатність) власного капіталу, який відображає масштаби бізнесу і серйозність намірів акціонерів щодо його розвитку, а також можливість покриття зобов'язань у разі настання дефолту за частиною активів під ризиком; покриття коротко- і довгострокових фінансових зобов'язань з урахуванням вартості ресурсів лізинговими платежами (лізинговим портфелем), при його розрахунку враховуються різні нюанси, зокрема ПДВ по придбаним об'єктам лізингу або розмір отриманих авансів від лізингоодержувачів тощо; частка прострочених платежів в сукупному лізинговому портфелі, яка досліджується у динаміці, при цьому верхньої межі показник зазвичай досягає в посткризовий період, коли в портфелі присутнє максимальне число неплатників, а його зростання за рахунок нового бізнесу не відбувається [9].

Третій методичний підхід – рейтингова оцінка діяльності лізингової компанії. При рейтинговій оцінці діяльності лізингових компаній використовуються переважно фінансові показники та інформація про бізнес, які знаходяться у відкритому доступі. Варто відзначити, що методики рейтингової оцінки в різних країнах істотно відрізняються за складом показників, які відображають окремі аспекти діяльності лізингових компаній. Так, у Білорусії рейтинг лізинговим компаніям присвоюється на основі аналізу таких показників, як: середня вартість договору лізингу; середня вартість об'єкта лізингу; кількість об'єктів лізингу в одному договорі лізингу; кількість договорів на одного клієнта; частка простроченої заборгованості; темп росту бізнесу; темп зростання обсягу нового бізнесу; оборотність власного капіталу; рентабельність власного капіталу; рентабельність продажів; прибуток на одного працівника; продуктивність праці (кількість договорів/кількість працівників); ефективність персоналу; співвідношення лізингового портфеля до обсягу нового бізнесу; фінансування лізингових проектів власним капіталом; маневреність чистих активів; величина чистих активів [10, С. 25].

Аналіз діяльності лізингових компаній згідно з методикою російського Національного рейтингового агентства [11] проводиться в розрізі чотирьох блоків:

1. До блоку фінансового аналізу і показників відноситься: якісна оцінка засновників компанії; власні кошти компанії, їх якість; частка власних коштів у джерелах фінансування; інші джерела фінансування лізингової діяльності компанії; ліквідність портфеля поточних угод; виручка (структура, обсяг, динаміка); прибуток і рівень рентабельності; ефективність роботи персоналу.

2. Блок аналізу загальної інформації включає: репутацію компанії; інформаційний фон; вік та історію компанії; стратегію розвитку компанії; ступінь організації внутрішньої системи обліку та технічного оснащення; надійність ключових контрагентів і розрахункового банку; менеджмент компанії (професіоналізм) і структура управління; аудит фінансової

звітності (достовірність і ступінь довіри до аудитора і його репутація, зміст звіту і рівень прозорості);

3. Блок аналізу діяльності та бізнесу компанії містить показники: структури і якості лізингового портфеля та динаміки його приросту за рік; динаміки бізнесу компанії і позиції на ринку лізингових послуг, а також ризиків її втрати; рівня спеціалізації/універсалізації компанії та потенціалу в різних сегментах бізнесу; стану і безперервності бізнес-процесів в компанії; стану філіальної мережі і географічної диверсифікації бізнесу.

4. Блок оцінки управління ризиками та забезпечення зобов'язань, яка проводиться за такими напрямками: політика та система ризик-менеджменту в компанії; процедури оцінки та контролю внутрішніх і зовнішніх ризиків; частка дефолтів і простроченої заборгованості по різних видам лізингу, обладнання або клієнтів; страховий захист і забезпечення (якість і політика формування резервів); кредитна історія лізингової компанії.

В Узбекистані рейтингове агентство «Ahbor-Reyting» використовує багатофакторну рейтингову оцінку лізингової компанії [12]. Дана методика ґрунтується на аналізі факторів, що характеризують різні аспекти діяльності лізингових компаній та пов'язані з ними ризики невиконання взятих на себе зобов'язань, а також поглибленому якісному аналізу навколишнього середовища. За даним підходом фактори, які мають істотний вплив на фінансову стійкість компанії, аналізуються за трьома основними напрямками:

1. Зовнішні рейтингові чинники, які генеруються економічним і операційним середовищем ринку лізингових послуг. До найважливіших показників даного напрямку відносяться: обсяг і стан економіки, а також перспективи майбутнього економічного зростання; структурні проблеми в економіці (наприклад, висока інфляція та тощо); загальна структура ринку лізингових послуг, відносна частка в ньому різних лізингових компаній; ступінь концентрації ринку; укладені угоди, спрямовані на консолідацію ринку лізингових продуктів і послуг; конкурентні позиції лізингової компанії на ринку лізингових послуг, її частка на ринках основних лізингових продуктів і послуг; здатність лізингової компанії впливати на рівень цін; рівень конкуренції з боку інших лізингових компаній або інших небанківських фінансових установ; нормативне середовище, в тому числі роль наглядових органів, якість нагляду, вимоги до звітності, нормативне регулювання лізингових та інших видів фінансових послуг, які лізингові компанії можуть надавати своїм клієнтам.

2. Внутрішні рейтингові чинники, які відображають економічний стан лізингової компанії. До їх складу включено: динаміку показників діяльності лізингової компанії по роках і кварталах; аналіз системи управління; оцінку фінансових результатів, надійності й стійкості (достатності) капіталу, ліквідності та якості активів).

3. Внутрішні рейтингові чинники, які характеризують ринкові позиції і перспективи зростання лізингової компанії. До них відносяться: співвідношення показників масштабності діяльності лізингової компанії з показниками ринку лізингових послуг, порівняння показників динаміки розвитку лізингової компанії з показниками минулих років та середньоринковими; аналіз рівня прозорості діяльності лізингової компанії; оцінка вартості капіталу та рентабельності діяльності лізингової компанії.

Порівняння методик оцінки діяльності лізингових компаній дозволяє зробити висновок, що склад та зміст показників, які використовуються в процесі оцінки залежить від мети та суб'єктів – зовнішніх або внутрішніх. З метою уніфікації підходів до оцінки та задоволення інтересів всіх груп користувачів інформації про її результати, вважаємо за потрібне впровадити у лізингових компаніях систему збалансованих показників (Balanced Scorecard – BSC (СЗП)), яку можна розглядати як всеохоплюючу систему взаємопов'язаних довгострокових стратегічних цілей та короткострокових тактичних цілей, а також відповідних їм показників. Завдяки збалансованій системі показників існує можливість поєднати кількісну та якісну оцінку фінансово-господарської діяльності лізингової компанії. До того ж, лізингова компанія може встановити відповідальність за досягнення кожного показника та перелік факторів, що визначають його величину.

Розробники системи збалансованих показників Р. С. Каплан і Д. П. Нортон виділили в її структурі чотири перспективи: фінансову, клієнтську, внутрішніх бізнес-процесів, навчання та розвитку персоналу [13, С. 4]. Відповідно до специфіки діяльності лізингової компанії перспективи можна трактувати таким чином:

– фінансова перспектива представлена сукупністю показників, за допомогою яких оцінюється результативність фінансово–господарської діяльності, а саме собівартість лізингових продуктів, структура лізингового портфеля, прибутковість та рівень ризиків активів і капіталу, показники рентабельності діяльності (ROA, ROE, ROS) й ринкової та економічної доданої вартості (MVA, EVA);

– клієнтська перспектива відображає основні характеристики надання лізингових послуг, зокрема темпи та характер динаміки клієнтської бази, показники рівня задоволеності клієнтів та комплексності обслуговування, частка ринку збуту, аналіз збуту лізингових та супровідних послуг різним категоріям клієнтів за критерієм лояльності (RFM–аналіз);

– перспектива «внутрішні бізнес–процеси» включає комплекс індикаторів якості лізингових та супровідних послуг (час на обслуговування одного клієнта, PQC (poor–quality cost) – аналіз «витрат на незадовільну якість» фінансових продуктів; FMEA (Failure Mode Effect Analyses) – аналіз відмови клієнтів від послуг компанії; PPA (Process Perception Analysis) – аналіз сприйняття бізнес–процесів клієнтами та співробітниками лізингової компанії), а також впровадження інновацій (частота і витрати на впровадження нових продуктів, каналів їх збуту та автоматизацію бізнес–процесів, динаміка впровадження новітніх технологій взаємодії з клієнтами тощо);

– перспектива «навчання та розвиток персоналу» дозволяє оцінити рівень задоволеності персоналу умовами праці та його здатності до отримання нових знань на основі аналізу показників плинності, стабільності, стійкості та якісного складу персоналу, систематичності проведення заходів з підвищення кваліфікації працівників, витрат на навчання співробітників різних ієрархічних ланок, продуктивності праці.

Графічна інтерпретація системи збалансованих показників лізингової компанії наведена на рис 1.

Рис.1. Система збалансованих показників лізингової компанії
Джерело: складено авторами

Оцінити ефективність впровадження та використання системи збалансованих показників при прийнятті управлінських рішень у лізинговій компанії, на нашу думку, можливо за допомогою таких показників: зростання доданої вартості після впровадження/вдосконалення системи збалансованих показників, збільшення ринкової частки лізингової компанії після впровадження/вдосконалення системи збалансованих показників, коефіцієнту професійного розвитку працівників, коефіцієнту випередження темпів зміни продуктивності праці над темпами зміни заробітної плати, коефіцієнту оновлення асортименту лізингових та супровідних послуг, коефіцієнту оновлення основних фондів, коефіцієнту автоматизації бізнес-процесів, зростання частки витрат на інновації у виручці.

На основі визначених показників може бути проведена інтегральна оцінка успішності управлінських рішень, що приймаються на основі результатів аналізу збалансованих показників. Для цього кожному з вищевказаних показників має бути присвоєне вагове значення, в залежності від цілей та пріоритетів лізингової компанії з урахуванням особливостей її діяльності та етапу життєвого циклу:

$$I = \sum_{i=1}^n \Delta K_i * Q_i \quad (1)$$

де I – інтегральний показник успішності впровадження системи збалансованих показників;

ΔK_i – зміна показників, що характеризують результати діяльності лізингової компанії після впровадження системи збалансованих показників;

Q_i – вагові значення відповідних показників.

Для оцінки успішності впровадження системи збалансованих показників в лізинговій компанії може бути використана шкала бажаності Харрінгтона, в основі побудови якої лежить ідея перетворення натуральних значень показників якості (y) в безрозмірну шкалу D. За допомогою побудованої шкали будь-який показник може бути перетворений так, щоб його можна було інтерпретувати з точки зору значимості для будь-якого специфічного застосування.

Власне, функція D розраховується за формулою [14, С. 496]:

$$D = \exp[-\exp(-y)] \quad (2)$$

Для інтерпретації результатів розрахунку інтегрованого показника було розроблено шкалу, яка дозволяє якісно оцінити успішність впровадження системи збалансованих показників у лізинговій компанії (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінки успішності впровадження системи збалансованих показників в лізинговій компанії

Значення інтегральної оцінки	Характеристика
0,1 – 0,3	Стан компанії після впровадження СЗП не змінився
0,4 – 0,5	В результаті впровадження СЗП досягнуті неістотні зміни
0,6 – 0,7	Впровадження СЗП створило можливості для розвитку та зміцнення ринкових позицій
0,8 – 0,9	Підвищено ефективність діяльності лізингової компанії, наявні тенденції швидкого розвитку
> 0,9	Досягнуто високої результативності діяльності лізингової компанії з тенденцією стабільного її зростання, обрано вдалу стратегію

Джерело: складено авторами

Висновки. Особливості сучасного стану ринку лізингових послуг створюють вагому мотивацію для вдосконалення методики аналізу ефективності діяльності лізингових компаній. Розроблені методичні рекомендації щодо оцінки ефективності діяльності лізингових компаній на основі системи збалансованих показників націлені на підвищення якості та достовірності

аналітичних процедур, що у свою чергу сприятиме прийняттю виважених управлінських рішень щодо розпорядження їх ресурсним потенціалом, зміцнення фінансового стану та інтенсифікації лізингової діяльності.

На етапі впровадження в діючу практику управління лізинговою компанією методики оцінки ефективності на основі системи збалансованих показників важливо забезпечити її якісною інформаційною та програмною підтримкою. Таким чином, подальші науково-практичні дослідження повинні бути зосереджені на напрямках розвитку системи звітності про результати діяльності лізингових компаній та розробці спеціальних програмних продуктів.

Література

1. Вартість основних засобів у 2000–2014 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/ibd/voz/voz_u/voz06_u.htm.
2. Наявність і стан основних засобів за видами економічної діяльності (КВЕД–2010) за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/ibd/nsoz/nsoz14_u.htm.
3. Інформація про стан і розвиток фінансових компаній, лізингодавців та ломбардів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>.
4. Киркоров, А. Н. Управление финансами лизинговой компании [Текст] / А. Н. Киркоров. – Москва : Альфа-Пресс, 2006. – 164 с.
5. Ковалев, В. В. Принципы бюджетирования в лизинговой компании [Текст] / В. В. Ковалев // Вестник СПбГУ. Серия 8. – 2005. – Вып. 1. – С. 44–60.
6. Газман, В. Д. Концепция применения лизинга в проектном финансировании [Текст] / В. Д. Газман // Экономический журнал Высшей школы экономики. – 2015. – Том 19, № 1. – С. 104–127.
7. Долінська, С. Б. Моделі оцінки основних параметрів лізингової угоди та їх програмна реалізація [Текст] / С. Б. Долінська // Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2005. – Випуск 199, Том 4. – С. 883–891.
8. Тажгулов, М. Об оценке деятельности лизинговой компании банками, инвесторами и клиентами [Электронный ресурс] / М. Тажгулов. – Режим доступа: <http://www.gznleasing.ru/news/news2120.html>.
9. Калинин, С. А. Оценка долговых возможностей лизинговых компаний [Электронный ресурс] / С. А. Калинин, Д. Б. Амамбаев. – Режим доступа: <http://assocleasing.ru/avtori/62>.
10. Цыбулько, А. И. Белорусский рынок лизинговых услуг. Обзор 2009 г. [Текст] / А. И. Цыбулько, А. О. Левкович, О. А. Левкович. – Минск : ООО «Мэджик Бук», 2010. – 78 с.
11. Методики присвоения рейтингов лизинговым компаниям Национальным Рейтинговым Агентством [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ra-national.ru/taxonomy/term/120?type=rating>.
12. Методология присвоения рейтингов финансовым и лизинговым компаниям рейтинговым агентством «Ahbor-Reyting» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ahbor.uz/lk_method.php.
13. Kaplan R. S. Conceptual Foundations of the Balanced Scorecard [Text] / Robert S. Kaplan. – Harvard Business School Working Paper. – 2010. – № 10–074. – 37 p.
14. Harrington, E. C. The desirability function [Text] / E. C. Harrington // Industrial Quality Control. – 1965. – V. 21. – P. 494–498.

Стаття надійшла до редакції 18.05.2017 © Сидоренко В. А., Гордієнко Т. М.

References

1. *Vartist osnovnykh zasobiv u 2000–2014 rokakh*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/ibd/voz/voz_u/voz06_u.htm.
2. *Naiavnist i stan osnovnykh zasobiv za vydamy ekonomichnoi diialnosti (KVED–2010) za 2014 rik*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/ibd/nsoz/nsoz14_u.htm.
3. *Informatsiia pro stan i rozvytok finansovykh kompanii, lizynhodavtsiv ta lombardiv Ukrainy*. Available at: <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>.
4. Kyrkorov, A. N. (2006) *Upravlenie finansamy lizingovoi kompanii*. Moskva: Alfa–Press.
5. Kovalev, V. V. (2005). *Pryntsypy biudzhetrovaniia v lizynhovoii kompanii Vestnik SPbGU, 1 (8)*, 44–60.
6. Hazman, V. D. (2015). *Kontseptsiia primeneniia lizinga v proektnom finansirovani. Ekonomicheskii zhurnal Vysshei shkoly ekonomiki, 1, (19)*, 104–127.
7. Dolinska, Ye. B. (2005). *Modeli otsinky osnovnykh parametrov lizynhovoii uhody ta yikh prohramna realizatsiia. Ekonomika: problemy teorii ta praktyky. Zbirnyk naukovykh prats. 199, (4)*, 883–891.
8. Tazhbulov, M. *Ob otsenke deiatelnosti lizynhovoii kompanii bankami, investorami i klientami*. Available at: <http://www.gznleasing.ru/news/news2120.html>.
9. Kalinin, S. & Amambaev, D. *Otsenka dolgovykh vozmozhnostei lizynhovykh kompanii*. Available at: <http://assocleasing.ru/avtori/62>.
10. Tsybulko, A. I, Levkovych, A. O, & Levkovych, O. (2010). *Belorusskii rynek lizynhovykh usluh. Obzor 2009*. Minsk: Ltd «Magic Book».
11. *Metodiki prisvoeniia reitinhov lizynhovym kompaniiam Natsionalnym Reitinhovym Ahentstvom*. Available at: <http://www.ra-national.ru/taxonomy/term/120?type=rating>.
12. *Metodolohiia prisvoeniia reitinhov finansovym i lizynhovym kompaniiam reitinhovym ahentstvom «Ahbor–Reyting»*. Available at: http://www.ahbor.uz/lk_method.php.
13. Kaplan, R. S. (2010). *Conceptual Foundations of the Balanced Scorecard. Harvard Business School Working Paper, 10–074*.
14. Harrington, E.C. (1965). *The desirability function. Industrial Quality Control, 21*, 494–498.

Received 18.05.2017

© Sydorenko V. A., Gordiieko T. M.